

Plan och riktlinjer för kontrollprogrammet

Smittsäkrad besättning för nötkreatur

Utformade av Växa Sverige med stöd av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:17) (Saknr K152) om organiserad hälsokontroll av husdjur.

1. Kontrollprogrammets uppgifter

1.1. Syfte

Programmet är ett generellt förebyggande smittskyddsprogram som har som syfte att:

- förmedla kunskap och individuellt anpassad rådgivning inom området smittskydd och hygien till djurhållare med nötkreatur
- utföra bedömningar utifrån programmets specifika krav i besättningar med nötkreatur och klassificera besättningar i olika nivåer
- höja djurhållarens motivation att stegvis öka besättningens hygien- och smittskyddsnivå
- tillhandahålla verktyg för smittskyddskontrollerade djurkontakter mellan besättningar med nötkreatur
- utgöra grund för möjlighet till högre statlig ersättning enligt 6 § zoonosförordningen (1999:660) (Saknr K101)

1.2. Målsättning

Att minska risken för spridning av smittämnen inom och mellan nötkreatursbesättningar.

Programmet ska bidra till:

- produktion av säkra livsmedel och minskad risk för spridning av zoonotiska smittämnen mellan djur och människor
- att motverka antibiotikaresistensutveckling
- minskade kostnader för samhället, branschen och djurhållare avseende bekämpning av smittsamma djursjukdomar
- en positiv utveckling avseende hälsa och välfärd hos svenska nötkreatur
- en långsiktigt hållbar och lönsam svensk mjölk- och nötköttsproduktion.

1.3. Uppgifter

Programmets uppgifter är att:

- informera om Smittsäkrad besättning
- erbjuda anslutning för djurhållare med nötkreatur
- bedöma om djurhållare lever upp till programmets krav på de olika stegen
- förmedla kunskap och ge rådgivning om smittskydd och hygien i besättningar med nötkreatur

- erbjuda verktyg för smittskyddskontrollerade djurkontakter vid förflyttning av djur mellan besättningar så som provtagningsabonnemang, hälsodeklarationer och lista över besättningar med aktuell och godkänd provtagning alternativt status, en så kallad grön lista.
- dokumentera, sammanställa all relevant programstatistik och rapportera till Jordbruksverket
- utbilda, fortbilda och kalibrera veterinärer som ska verka i programmet

1.4. Avgränsning

Programmet omfattar inte hur konstaterad smittsam sjukdom ska hanteras.

1.5. Varaktighet

Huvudmannen avser att ansvara för programmet tills vidare. Huvudmannen ska minst sex månader före årsskifte muntligen och skriftligen anmäla till Jordbruksverket om man inte längre vill ansvara för programmet.

2. Kontrollprogrammets organisation

2.1. Huvudman

Växa Sverige ek. för. är huvudman för programmet och ansvarar för att programmet genomförs enligt fastställda plan och riktlinjer. Huvudmannen ansvarar även för att den personal som anlitas inom programmet har den kompetens och arbetsinstruktion som krävs. Huvudmannen åtar sig att se till att djurhållare över hela landet har möjlighet till anslutning till de olika stegen i programmet samt ansvarar för att det finns resurser att utföra kontrollbesök med korrekt intervall enligt 8.2. Detta åstadkommer huvudmannen genom att teckna avtal med kontrollpersonal från organisationer och företag som är verksamma i fält med nötkreatur i olika delar av landet. Huvudmannen kan även anställa egen kontrollpersonal.

2.2. Kontrollsektion

Affärsområde Kunskap och Utveckling Djurhälsa inom Växa Sverige är kontrollsektion och ansvarar för programmets ledning, planering, genomförande, kalibrering och uppföljning gentemot kontrollpersonal från alla inom programmet verksamma organisationer och företag.

2.3. Kontrollsektionens personal

Chefen för kontrollsektionen vid Växa Sverige utser den veterinär som ansvarar för programmets ledning, planering, genomförande, kalibrering och uppföljning.

2.4. Kontrollpersonal

Kontrollpersonal utför rådgivning, kontroll och andra uppgifter inom programmet. Som kontrollpersonal fungerar veterinärer från företag eller organisationer som är verksamma i

fältarbete med nötkreatur. För att få verka som kontrollpersonal inom programmet krävs behörighet enligt 11.1 samt att man följer programmets Plan och Riktlinjer.

Huvudmannen tecknar avtal med kontrollpersonal, eller i förekommande fall kontrollpersonalens arbetsgivare, där företagets och den enskilde veterinärens åtagande och rätt att verka inom programmet regleras. Kontrollpersonal som inte uppfyller sitt åtagande enligt avtal eller inte följer antagna Plan och Riktlinjer ska uteslutas från verksamhet i programmet av huvudmannen.

Djurhållare har möjlighet att välja utförare till kontrollbesök så långt det är möjligt. Huvudmannen kan dock anvisa annan kontrollpersonal om det finns särskilda skäl.

2.5. Samarbetsnämnd

Till programmet finns en rådgivande samarbetsnämnd knuten. Nämnden, som representerar myndigheter, organisationer och sammanslutningar som förekommer inom branschen, utvärderar årligen programmet. Samarbetsnämnden ska vara Växa Sveriges Djurhälsonämnd.

Nämnden ska ha en sammansättning och en instruktion som huvudmannen föreslår och Jordbruksverket godkänner. Nämndens sammansättning och instruktion finns i bilaga 1.

2.6. Husdjursnämnd

Till programmet finns en opartisk nämnd knuten med representanter från de olika husdjursföreningarna och LRF. Nämndens uppdrag är att tillstyrka huvudmannens förslag på ändringar i Plan och Riktlinjer samt att besluta i ärenden där huvudmannens beslut har överklagats.

2.7. Referensgrupp

Till programmet finns en referensgrupp knuten. Referensgruppen representerar organisationer och företag som är verksamma inom kontrollprogrammet. Referensgruppens sammansättning och instruktion finns i bilaga 1.

3. Finansiering

Programmet finansieras helt eller delvis med djurägaravgifter. Avgifterna består av årsavgift och kontrollbesöksavgift. Årsavgiftens storlek fastställs av huvudmannen och avgiften för kontrollbesök bestäms av respektive utförande kontrollpersonals taxa.

4. Rapportering

Huvudmannen lämnar senast tre månader efter verksamhetsårets utgång en årsredogörelse över verksamheten i programmet inklusive i samarbetsnämnden till Jordbruksverket. Årsredogörelsen ska innehålla uppgifter om antal anslutna besättningar, per produktionstyp, i landet och per län samt sammanställning av besättningarnas status i programmet. Årsredogörelsen ska dessutom innehålla en analys av arbetet och planer för den fortsatta utvecklingen av programmet. Kontrollsektionen ska utöver detta på uppmaning från Jordbruksverket eller länsstyrelse uppgge enskild besättnings aktuella status i programmet.

5. Journalföring och register

5.1 Huvudmannens register

Huvudmannen för ett digitalt register över anslutna besättningar. Registret innehåller identitetsuppgifter på djurhållaren, adress och telefonnummer, produktionsplats, produktionstyp, datum för anslutning, status i programmet, datum och resultat av utförda kontroller och provtagningar samt övriga för programmet nödvändiga uppgifter. Uppgifterna sparas i minst sju år. Uppgifterna kan användas för uppföljning och utvärdering av programmet samt för forskning. Formerna för datautlämning regleras via särskilda avtal med tredje part som förbinder sig att enbart publicera anonymiserade data.

5.2 Tillgång till Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister

Huvudmannen kan för programmets räkning använda uppgifter i Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister (CDB) enligt avtal med Jordbruksverket (Jordbruksverkets dnr 6.2.18-18309/2018).

6. Anslutning

6.1. Kriterier

Djurhållare på en produktionsplats där nötkreatur, eller andra djurslag som ska registreras i Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister, hålls kan anslutas till programmet. Nedan används benämningen nötkreatur för samtliga djurslag som kan anslutas. Anslutning kan ske under förutsättning att djurhållaren uppfyller följande kriterier för respektive steg i programmet:

6.1.1 Steg 1

- a) Utförd egeninventering i programmets webbsystem
- b) Genomgången självstudiekurs i programmets webbsystem med godkänt resultat alternativt genomgången motsvarande kurs med behörig veterinär i samband med gårdsbesök.
- c) Förbindelse att följa programmets regler enligt 7.1

6.1.2 Steg 2

- a) Samtliga krav för steg 1 enligt 6.1.1
- b) Kontrollbesök med godkänt resultat som genomförs av behörig veterinär enligt avsnitt 8.
- c) Provtagning enligt bilaga 3 (gäller från den 1 januari 2023).

6.1.3 Steg 3

- a) Samtliga krav för steg 2 enligt 6.1.2

b) Genomgången endags fördjupningskurs i smittskydd. Kursplanen utformas av huvudmannen och kursen hålls av behörig veterinär. Kursen finns i olika inriktning beroende på vilka behov som finns på den aktuella gården. Ansvarig djurhållare och så många som möjligt av de personer som jobbar med djurskötsel och liknande uppgifter på gården ska delta. Kursen upprepas med som längst fem års intervall för att besättningen ska behålla steg 3 status.

6.2. Anslutningsförfarande

Anslutning till steg 1 sker genom att djurhållaren loggar in och genomför momenten enligt 6.1.1 i programmets webbsystem.

6.3. Byte av djurhållare

Vid överlåtelse av verksamheten på produktionsplatsen till annan djurhållare är besättningens aktuella programstatus giltig så länge som egeninventering (steg 1), kontrollbesök (steg 2) och fördjupningskurs (steg 3) är giltiga, dock gäller detta som längst i sex månader från datumet för djurhållarbyte. För att bibehålla besättningens status utan avbrott måste den nya djurhållaren genomföra en ny anslutning enligt 6.1 och uppfylla kraven för aktuellt programstatus enligt avsnitt 7 inom giltighetstiden för egeninventering (steg 1), kontrollbesök (steg 2) och fördjupningskurs (steg 3) dock som längst inom sex månader från djurhållarbytet.

Undantag från kravet på nyanslutning gäller vid generationsskifte, ändring av bolagsform eller motsvarande då verksamheten på produktionsplatsen fortsätter som tidigare, då är besättningens programstatus giltig fram till nästa egeninventering (steg 1) respektive fram till nästa kontrollbesök (steg 2) och nästa fördjupningskurs (steg 3) under förutsättning att huvudmannen informeras av djurhållaren att ändringen är av detta slag. Undantag från kravet på nyanslutning gäller även i de fall produktionsplatsen tas över av en djurhållare som är ansluten till programmet och den kopplas till djurhållarens befintliga anslutning. Då erhålls innevarande status fram till nästa egeninventering (steg 1) respektive fram till nästa kontrollbesök (steg 2) och nästa fördjupningskurs (steg 3).

7. Djurhållarens åtaganden

7.1. Steg 1

7.1.1 Djurhållaren ska genomföra en ny egeninventering i programmets webbsystem minst vartannat år så att den senaste egeninventeringen aldrig är äldre än 24 månader.

7.1.2 Djurhållaren ska ansluta samtliga produktionsplatser där nötkreatur hålls av djurhållaren på ett sådant sätt att de smittskyddsmässigt ska räknas som en enhet (smittskyddsenhet¹). Om det ingår olika produktionsplatser i smittskyddsenheten så ansluts en av dessa som huvudproduktionsplats och de andra som kopplade produktionsplatser. Djurhållaren är

---

¹ Med samma smittskyddsenhet avses här olika produktionsplatser med samma djurhållare där djuren har direkt eller indirekt kontakt. Exempel på indirekt kontakt är samma djurskötare (som inte byter kläder/stövlar och tvättar händer mellan djurgrupper), samma maskiner och redskap samt delade flöden och transportvägar.

ansvarig för att programmets åtaganden uppfylls för samtliga produktionsplatser som ingår i anslutningen.

7.1.3 Djurhållaren ska alltid meddela huvudmannen om det sker ett byte av djurhållare på produktionsplatsen, det vill säga en ändring av personnummer eller organisationsnummer i Jordbruksverkets register. För att behålla besättningens programstatus utan avbrott ska en ny anslutning enligt avsnitt 6 genomföras inom giltighetstiden för aktuell programstatus, men som längst inom sex månader från djurhållarbytet. Undantag från krav på ny anslutning gäller vid generationsskifte, ändring av bolagsform eller motsvarande då befintlig verksamhet på produktionsplatsen fortsätter som tidigare.

7.1.4 Djurhållaren ska vid förprövningspliktig ny-, till- eller ombyggnation av djurbyggnad delta i ett sådant smittskyddssamråd som anges i allmänna råd till 4 § enligt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:12) om förprovning (Saknr L35). Smittskyddssamrådet ska genomföras av veterinär som har för ändamålet särskild kompetens och ska initieras och bekostas av djurhållaren.

7.1.5 Djurhållaren ska följa programmets regler om säkra djurkontakter enligt bilaga 2.

7.1.6 Djurhållaren ska vid införsel eller import av sperma/embryon från andra länder följa SDS krav (Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll).

7.1.7 Djurhållaren ska följa Jordbruksverkets regler om märkning av djur och rapportering till centrala nötkreatursregistret (CDB), enligt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (Saknr K30).

7.1.8 Djurhållaren godkänner att programmet tar del av uppgifter från CDB och Jordbruksverkets djurhållarregister.

7.1.9 Djurhållare ska vid anslutning intyga att det inte föreligger några restriktioner på grund av salmonella enligt beslut av Jordbruksverket eller länsstyrelsen på djur, byggnader, gödsel eller beten.

7.1.10 Djurhållaren ska på begäran lämna tillträde för kontrollmyndighet till samtliga anläggningar och områden där djur hålls eller som på annat sätt har betydelse för kontrollprogrammet samt medverka till att kontrollmyndigheten får ta del av de handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i kontrollprogrammet enligt Förordning (SFS 2006:816) om kontroll av husdjur, m.m. Detta gäller inte egeninventeringen enligt 6.1.1.

7.1.11 Djurhållaren ska erlägga en avgift som årligen fastställs av huvudmannen.

7.2. Steg 2

7.2.1 Djurhållaren ska följa uppställda villkor enligt 7.1.2 – 7.1.11

7.2.2 Djurhållaren ska vid första kontrollbesöket ha genomfört en egeninventering som vid besöket inte är äldre än sex månader gammal. Vid påföljande kontrollbesök ska djurhållaren

ha genomfört en egeninventering efter föregående kontrollbesök. Som alternativ kan egeninventeringen utföras under besöket.

7.2.3 Djurhållaren är ansvarig för att i god tid initiera och lämna tillträde för kontrollbesök av veterinär som är behörig inom programmet. Djurhållaren ska medverka till att veterinären får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i programmet. Kontrollbesök ska genomföras med ett intervall enligt 8.2. Djurhållaren bekostar kontrollbesöket. Huvudmannen har rätt att vid särskilda omständigheter anvisa annan kontrollpersonal än den som djurhållaren valt.

7.2.4 Djurhållaren ska uppfylla kraven för kontrollbesök enligt avsnitt 8.

7.2.5 Djurhållaren ska låta provtagning ske enligt bilaga 3.

7.3. Steg 3

7.3.1 Djurhållaren ska följa uppställda villkor enligt 7.2

7.3.2 Djurhållaren eller annan person som ansvarar för besättningens skötsel ska delta i fördjupningskurs i smittskydd utformad av kontrollsektionen. Deltagande i fördjupningskurs ska upprepas med som längst fem års intervall.

8. Kontroll- och rådgivningsbesök i Steg 2

8.1. Innehåll och krav för godkänt

Vid besöket, som ska utföras av en i programmet behörig veterinär, sker kontroll och bedömning av ett antal kontrollpunkter. För godkänt resultat krävs att punkterna 8.1.1 – 8.1.11 är godkända samt att poängbedömningen i 8.1.12 uppnår en viss nivå som fastställs av kontrollsektionen.

8.1.1 Produktionsplats och smittskyddsenshet. För godkänt krävs:

- Att djurhållarens samtliga produktionsplatser som ingår i samma smittskyddsenshet ansluts till programmet som en enhet, dvs kopplade till samma anslutning
- Att i de fall djuren ingår i samma smittskyddsenshet² som en annan djurhållares besättning ska båda produktionsplatserna vara anslutna till programmet

8.1.2 Smittskyddssamråd. För godkänt krävs:

- Att smittskyddssamråd har genomförts tillsammans med veterinär som har särskild kompetens, vid ny-, till- eller ombyggnation som kräver förprovning. Detta gäller för byggprocess som har påbörjats efter anslutning till programmet.

8.1.3 Egeninventering. För godkänt krävs:

---

² Med samma smittskyddsenshet avses djur som har direkt eller indirekt kontakt. Exempel på direkt kontakt är sambete och djur som tillfälligt vistas i en annan besättning (i de fall avsikten är att djuren ska flyttas tillbaka tex kvighotell). Exempel på indirekt kontakt är samma djurskötare (som inte byter kläder/stövlar och tvättar händer mellan djurgrupper), samma redskap och delade flöden och transportvägar.

- Att en giltig egeninventering finns alternativt upprättas vid kontrollbesöket.

8.1.4 Gårdens flöden och körvägar. För godkänt krävs:

- Att genomgång av gårdens flöden och körvägar ur ett smittskyddsperspektiv har skett tillsammans med kontrollveterinär.

8.1.5 Kontakt med andra djurslag. För godkänt krävs:

- Att i de fall verksamheten även omfattar andra djurslag, och det finns ett förebyggande smittskyddsprogram för det aktuella djurslaget, ska dessa vara anslutna till programmet samt hållas smittskyddsmässigt åtskilt från nötkreaturen. Undantag kan göras vid särskilda omständigheter enligt beskrivning i instruktion för kontrollbesök.

8.1.6 Tillförsel av djur. För godkänt krävs:

- Att besättningar som under de senaste 12 månaderna har tillfört rekryteringsdjur från fler än fem besättningar håller minst de djur som tillförts från överskjutande besättningar isolerade i minst fyra veckor. Besättningar som köper in kalvar för uppfödning till slakt ska utöver detta även följa de regler och allmänna råd som finns avseende mottagningsstall i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (5 kap 6-8 §§ SJVFS 2019:18) om nötkreaturhållning inom lantbruket m.m
- Att tillförsel av djur har skett enligt övriga regler för säkra djurkontakter för den aktuella produktionsformen enligt bilaga 2.

8.1.7 Provtagning. För godkänt krävs:

- Att djurhållaren låter provtagning ske enligt bilaga 3, samt att analysvaren har diskuterats och att en kort sammanfattning med eventuella förslag på åtgärder har dokumenterats i protokollet

8.1.8 Stallrengöring. För godkänt krävs:

- Att en noggrann stallrengöring har utförts i samtliga djurutrymmen de senaste 12 månaderna alternativt före insättning av nya djur vid omgångsuppfödning.
- Att genomgång av rutiner för stallrengöring har skett tillsammans med kontrollveterinär.

8.1.9 Hygien för besökare – grundkrav. För godkänt krävs:

- Att det finns rinnande kallt vatten, tillgång till varmt vatten, flytande tvål, torkmöjlighet av engångstyp och handdesinfektion.
- Att det finns minst en uppsättning stövlar och skyddskläder (ej av engångstyp) till besökare.

8.1.10 Hygien för besökare – tilläggskrav för besättningar med fler än 300 djur (medeldjurnnehav per 12 månader enligt CDB). För godkänt krävs:

- Att det finns en tydligt markerad ingång för besökare och ett besöksutrymme som är placerat i anslutning till eller nära djurutrymmen och som kan nås utan att behöva passera djur- eller foderutrymme.
- Att utrymmet är funktionellt avseende möjlighet till handtvätt, avställningsyta och spolplats samt att det finns skriftliga besöksinstruktioner och skyddskläder som är anpassade för de som i yrket återkommande besöker besättningen

8.1.11 Kadaverplats. För godkänt krävs:

- Att det finns en avsedd plats för kadaver samt att placering och utformning är sådan att kroppsvätskor och spillvatten inte riskerar att kontaminera djurutrymmen eller foder.

8.1.12 Foderförvaring. För godkänt krävs:

- Att kraftfoder förvaras skyddat, med tak och väggar (ett stängbart utrymme) eller täckning med likvärdig skyddsnivå.

8.1.13 Hygienbedömning.

Bedömning sker genom en poängsättning av hygiennivån samt förutsättningar för bra hygienrutiner inom följande områden:

A: Gemensamma resurser

- Skyddskläder och stövlar för besökare
- Plats för ombyte och stöveltvätt
- Plats för handtvätt
- Foderhygien

B: Djurgrupper/stallavdelningar (poängsättning sker enhetsvis)

- Hygien ätplatser
- Kontamineringsrisk ätplatser
- Hygien djur och liggytor
- Förutsättningar för stallrengöring

För godkänt krävs:

- Att totalsumman för varje enhet (poängen för gemensamma resurser del A + enhetens poäng del B) uppnår en viss lägsta poäng som fastställs av kontrollsektionen.

8.2 Intervall

Intervall för kontrollbesök är beroende av antal moderdjur (hondjur som uppnått en ålder av 24 månader och äldre) och totalt djurinnehav i genomsnitt de senaste 12 månaderna enligt uppgifter från CDB. Intervall fastställs vid innevarande kontrollbesök enligt följande.

- 24 månaders intervall
Besättningar som har 1 - 25 moderdjur samt ett genomsnittligt totalt djurinnehav de senaste 12 månaderna på upp till 70 djur
- 18 månaders intervall
Övriga besättningar

8.3 Dokumentation vid kontrollbesök

Kontrollbesökets resultat dokumenteras i ett protokoll som registreras och sparas i programmets digitala register.

8.4 Ej godkänt kontrollbesök

Då ett kontrollbesök bedöms som ej godkänt kan en kompletterande kontroll ske inom fyra månader. Förnyad bedömning sker då enbart av den eller de kontrollpunkter som bedömdes som ej godkända vid det ordinarie kontrollbesöket. Fram till att den kompletterande

kontrollen utförts behåller besättningen det status som var uppnått före det ordinarie kontrollbesöket.

Om inget godkänt besöksprotokoll har registrerats inom fyra månader från det ordinarie kontrollbesöket får besättningen steg 1 status, förutsatt att kriterierna för steg 1 är uppfyllda enligt 7.1. Därefter krävs ett nytt fullständigt kontrollbesök för att uppnå steg 2 eller steg 3 status.

8.5 Uteblivet eller försenat kontrollbesök

Djurhållaren är ansvarig för att kontrollbesök sker med rätt intervall. Påminnelse kommer att gå ut i god tid innan sista dag för besök. Om kontrollbesök inte utförts hos djurhållaren inom fastställt intervall (enligt 8.2) och intervallet överskridits med mer än fyra månader sker nedflyttning till Steg 1, förutsatt att kriterierna för steg 1 uppfylls enligt 7.1. Huvudmannen ansvarar för att det finns kontrollpersonal som kan utföra kontrollbesök.

9. Konsekvenser vid ej uppfyllda åtaganden

Konsekvenserna gäller samtliga djurhållarens produktionsplatser som är anslutna enligt 7.1.2. Huvudmannen ska sända en kopia av beslutet om uteslutning till Jordbruksverket, utom vid uteslutning enligt 9.1.1 och 9.1.3. Undantag från uteslutning ur programmet enligt vad som anges i 9.1 - 9.2 kan göras om huvudmannen bedömer att avvikelsen saknar väsentlig smittskyddsmässig betydelse.

9.1 Konsekvenser vid ej uppfyllda åtaganden enligt 7.1

9.1.1 Om egeninventering ej är utförd enligt 7.1.1 utrapporteras djurhållaren ur programmet. Återinträde kan ske igen direkt när egeninventering samt övriga kriterier enligt 6.1.1 är uppfyllda.

9.1.2 Djurhållare som inte uppfyller åtaganden enligt 7.1.2 till och med 7.1.10 utesluts ur programmet. Återinträde till steg 1 kan ske tidigast ett år från uteslutningen.

9.1.3 Djurhållare som trots påminnelse inte erlägger årlig avgift till huvudmannen enligt 7.1.11 utesluts ur programmet. Återinträde till steg 1 kan ske när avgiften har betalats.

9.2 Konsekvenser vid ej uppfyllda åtaganden enligt 7.2

9.2.1 Om djurhållaren inte uppfyller åtagande enligt 7.2.1, se 9.1

9.2.2 Om egeninventeringen inte är genomförd eller är ogiltig vid kontrollbesök kan inventeringen genomföras vid kontrollbesöket. Tiden för kontrollpersonal bekostas av djurhållaren.

9.2.3 Om djurhållaren inte uppfyller kravet på kontrollbesöksintervall enligt 8.2 flyttas djurhållaren ner till Steg 1 och kan direkt flyttas upp igen vid förnyat godkänt kontrollbesök.

9.2.4 Om djurhållaren inte uppfyller kravet för godkänt kontrollbesök enligt avsnitt 8 så finns möjlighet till rättelse och kompletterande kontroll enligt 8.4.

9.2.5 Om djurhållaren inte uppfyller kravet på att låta provtagning ske enligt bilaga 3 flyttas djurhållaren ner till steg 1. Återinträde till steg 2 kan ske när djurhållaren låter provtagning ske och det finns ett giltigt samt godkänt kontrollbesök enligt avsnitt 8.

9.3 Uteslutningsförfarande

Huvudmannen meddelar djurhållaren muntligt och skriftligt om uteslutningsbeslutet samt hur man går till väga för att överklaga. En kopia skickas till Jordbruksverket utom vid uteslutning enligt 9.1.1 och 9.1.3.

10. Utträde ur programmet

Djurhållare som självmant utträder ur programmet får tidigast efter ett år återansluta produktionsplatsen. Om huvudmannen finner att särskilda skäl föreligger, får den medge att återinträde sker tidigare. Vid utträde på grund av byte av djurhållare kan den nya djurhållaren ansluta produktionsplatsen utan karenstid.

11. Behörighet, fortbildning och kalibrering av kontrollpersonal

11.1 Behörighet

För behörighet krävs följande:

- Rätt att tillhandahålla veterinära tjänster i Sverige
- Genomgången grundutbildning som arrangeras av kontrollsektionen
- Deltagande i de fortbildnings- och kalibreringsmoment som kontrollsektionen bedömer som obligatoriska
- Ingånget avtal med huvudmannen

Behöriga veterinärer registreras i programmets digitala register.

11.2 Fortbildning och kalibrering

Fortbildning och kalibrering av behörig kontrollpersonal arrangeras av kontrollsektionen, när kontrollsektionen bedömer att det finns ett behov. Fortbildningen och kalibreringen kan genomföras genom föreläsningar, gruppövningar, interaktiva övningar, webbkurser, praktiska gårdsbesök eller annat beroende på vad kontrollsektionen anser lämpligt.

12. Information

Kontrollsektionen ska informera om programmet

- via hemsidor
- via fackpress
- via fackmässor och dylikt
- via riktade utskick till anslutna djurhållare

13. Statlig ersättning enligt 6 § zoonosförordningen (1999:660)

13.1 Grundregler

Djurhållare som får restriktioner och har rätt till statlig ersättning enligt 6§ zoonosförordningen (SFS1999:660) får förhöjd ersättningsnivå enligt följande:

- Anslutning till steg 1 ger möjlighet till ersättning på upp till 60 % av ersättningsbara kostnader
- Anslutning till steg 2 och 3 ger möjlighet till ersättning på upp till 70 % av ersättningsbara kostnader

13.2 Övergångsregler vid djurhållarbyte

Vid byte av djurhållare på en ansluten produktionsplats baseras möjligheten till förhöjd ersättningsnivå enligt 6§ zoonosförordningen (SFS 1999:660) på aktuell programstatus så länge som egeninventering (steg 1) eller kontrollbesök (steg 2 och 3) är giltiga, dock gäller detta som längst i sex månader från byte av djurhållare. Om den nya djurhållaren erhåller ett högre programstatus innan övergångstidens slut så baseras ersättningsnivån på denna programstatus.

13.3 Övergångsregler vid generationsskifte och vid koppling till befintlig anslutning

Vid generationsskifte, ändring av bolagsform eller motsvarande på en ansluten produktionsplats baseras möjligheten till förhöjd ersättningsnivå enligt 6§ zoonosförordningen (SFS 1999:660) på innevarande programstatus fram till nästa egeninventering (steg 1) eller nästa kontrollbesök (steg 2 och 3). Detta gäller under förutsättning att huvudmannen informeras av djurhållaren om att ändringen är av detta slag.

I de fall produktionsplatsen tas över av en djurhållare som är ansluten till programmet och den kopplas till djurhållarens befintliga anslutning, baseras möjligheten till förhöjd ersättningsnivå enligt 6§ zoonosförordningen (SFS 1999:660) på anslutningens innevarande programstatus fram till nästa egeninventering (steg 1) eller nästa kontrollbesök (steg 2 och 3).

14. Regler för besättningar som har restriktioner på grund av salmonellainfektion

Besättningar som har restriktioner på grund av salmonellainfektion omfattas av följande regler:

14.1 Besättningen kan inte anslutas till Smittsäkrad besättning förrän restriktionerna är upphävda.

14.2 Besättning som är ansluten till Smittsäkrad besättning då restriktioner införs behåller sin anslutning och uppnådd nivå i programmet men kan inte förflyttas från steg 1 till en högre nivå förrän restriktionerna är upphävda.

15. Ändringar

Huvudmannen ska vid behov föreslå ändringar av plan och riktlinjer till Jordbruksverket.

16. Tillämpning av förvaltningslagen

Huvudmannen förbinder sig att i frågor som rör Smittsäkrad besättning tillämpa förvaltningslagens regler i frågor om parts rätt att få del av uppgifter, om jäv, om motivering av beslut, om underrättelse av beslut samt överklagande av beslut som rör kontrollen. Klagande som önskar opartisk bedömning av sitt ärende kan begära prövning av Husdjursnämnden.

Husdjursnämndens beslut ska vara skriftliga och innehålla en utförlig redovisning av de uppgifter och skäl som ligger till grund för utgången samt uppgift om vilka som deltagit i beslutet.

I de fall Husdjursnämndens beslut går en klagande emot ska denne, när beslutet delges, erhålla upplysningar om följande förhållanden:

- Att beslutet kan överklagas om klaganden anser att registreringen eller handläggningen av ärendet eller frågan inte skett i enlighet med gällande föreskrifter, plan och riktlinjer.
- Att överklagandet ska ske till Jordbruksverket i enlighet med 19§ lagen (2006:807) om kontroll av husdjur mm.
- Vad en klagande har att iakttaga, enligt 2§ lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter, för att ett överklagande ska kunna upptas till prövning.

Ovanstående plan och riktlinjer antagna 2024-12-17
Växa Sverige ek. för.

VD Dorit Greve

Bilaga 1

A. Sammansättning och instruktion för samarbetsnämnd för Smittsäkrad besättning för nötkreatur

Till programmet finns en rådgivande samarbetsnämnd knuten. Nämnden, som representerar myndigheter, organisationer och sammanslutningar som förekommer inom branschen, utvärderar årligen programmet. Samarbetsnämnden är Växa Sveriges Djurhälsonämnd.

Nämndens sammansättning:

En ledamot från varje organisation om inte annat anges.

- Ordförande, utses av Växa Sveriges styrelse
- Jordbruksverket
- Statens veterinärmedicinska anstalt
- Livsmedelsverket
- Länsveterinärerna
- Sveriges lantbruksuniversitet
- Lantbrukarnas riksförbund
- Förtroendevald från Skånesemin respektive Rådgivarna i Sjuhärad
- Veterinär tjänsteman från Skånesemin respektive Rådgivarna i Sjuhärad
- Sveriges Nötköttsproducenter
- Gård & Djurhälsan
- Distriktsveterinärerna
- Försäkringsbolag
- Aktivitetsansvariga tjänstemän för kontrollprogrammen, varav en även är sekreterare i nämnden

Nämndens instruktion:

Nämnden sammanträder minst en gång per kalenderår. Sammanträdena kan vara fysiska eller via telefon/online. Sammanträdena ska protokollföras. Varje deltagande organisation bär sina egna kostnader för arbetet i nämnden.

Djurhälsonämndens uppgifter:

- Att utvärdera Smittsäkrad besättning
- Att vara väl förtrogen med programmets syfte och målsättning
- Att aktivt ta del av huvudmannens rapporter från verksamheten i programmet
- Att vara remissinstans och föreslå förbättringar inom programmet
- Att bidra till omvärldsbevakning av djursjukdomar, zoonotiska sjukdomar och andra förhållanden som är relevanta för programmet

B. Sammansättning och instruktion för referensgrupp för Smittsäkrad besättning för nötkreatur

Till programmet finns en referensgrupp knuten. Referensgruppen representerar organisationer och företag som är verksamma inom kontrollprogrammet. Referensgruppen ska årligen utvärdera arbetet och kalibreringen inom kontrollprogrammet.

Referensgruppens sammansättning:

Representanter från huvudmannens kontrollsektion, direkt eller indirekt representation från organisationer/företag som är verksamma som kontrollpersonal inom programmet.

Referensgruppens instruktion:

Gruppens arbete leds av en ordförande utsedd av kontrollsektionen. Samtliga i referensgruppen kallas att närvara vid möten. Mötesanteckningar förs och skickas till samtliga i referensgruppen. Det ankommer på referensgruppen hur ofta möten ska ske, dock minst en gång årligen.

Det åligger referensgruppsperson att:

- Vara väl förtrogen med programmets syfte och målsättning
- Vara väl insatt i programmets plan och riktlinjer, vägledning och andra instruktioner
- Ta aktiv del av huvudmannens rapporter från verksamheten i programmet
- Informera referensgruppen om förhållanden som kan vara av betydelse för programmet

Det åligger referensgruppen att:

- Vara med i arbetet att analysera och utvärdera programmet samt kalibreringen av kontrollpersonal.
- Ge huvudmannen återkoppling på rapporter från verksamheten i programmet.
- Vara rådgivande till huvudmannen och föreslå förbättringar i programmet.
- Vara remissinstans till vägledningar, instruktioner m.m. i programmet.
- Föreslå ändringar i programmets plan och riktlinjer och instruktioner när referensgruppen finner så befogat.

Bilaga 2

Säkra djurkontakter i Smittsäkrad besättning

1. Regler för säkra djurkontakter

1.1. Mjölkbесättningar

Krav

- Att endast tillföra nötkreatur* som är födda i Sverige (gäller steg 1, 2 och 3)
- Att vid tillförsel av nötkreatur från fler än fem olika besättningar under en 12-månaders period hålla minst de djur som tillförts från överskjutande besättningar isolerade i minst fyra veckor (gäller steg 2 och 3)
- Att vid tillförsel av kalvar för uppfödning till slakt följa de regler och allmänna råd som finns avseende mottagningsstall i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (5 kap 6-8 §§ SJVFS 2019:18) om nötkreaturhållning inom lantbruket m.m (gäller steg 1,2 och 3)
- Att besättningens nötkreatur hålls åtskilda från nötkreatur som inte är anslutna till programmet, så att de inte ingår i samma smittskyddsenshet*** (gäller steg 1,2 och 3)

Rekommendation

- Att alltid begära att besättningar du tar in djur från fyller i en hälsodeklaration
- Att i första hand ta in djur från besättningar på FriskKo® Gröna listan alternativt från besättningar som kan visa upp aktuell provtagning för Mycoplasma bovis, salmonella och Streptococcus agalactiae
- Att alltid hålla nya djur isolerade från övriga besättningen i minst en månad

1.2. Dikobesättningar

Krav

- Att endast tillföra nötkreatur* som förts in i Sverige i enlighet med SDS** krav vid tillförsel av nötkreatur som är fött i annat land. Intyg från SDS ska uppvisas (gäller steg 1,2 och 3)
- Att vid tillförsel av nötkreatur från fler än fem olika besättningar under en 12-månaders period hålla minst de djur som tillförts från överskjutande besättningar isolerade i minst fyra veckor (gäller steg 2 och 3)
- Att vid tillförsel av kalvar för uppfödning till slakt följa de regler och allmänna råd som finns avseende mottagningsstall i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (5 kap 6-8 §§ SJVFS 2019:18) om nötkreaturhållning inom lantbruket m.m (gäller steg 1,2 och 3)
- Att besättningens nötkreatur hålls åtskilda från nötkreatur som inte är anslutna till programmet, så att de inte ingår i samma smittskyddsenshet*** (gäller steg 1,2 och 3)

Rekommendation

- Att alltid begära att besättningar du tar in djur från fyller i en hälsodeklaration

- Att i första hand ta in djur från besättningar på FriskKo® Gröna listan, när en sådan finns för den aktuella produktionsformen, alternativt från besättningar som kan visa upp aktuell provtagning för Mycoplasma bovis och salmonella
- Att alltid hålla nya djur isolerade från övriga besättningen i minst en månad

1.3. Kviguppfödning (mjölkkras)

Krav

- Att endast tillföra nötkreatur* som är födda i Sverige (gäller steg 1,2 och 3)
- Att vid tillförsel av nötkreatur från fler än fem olika besättningar under en 12-månaders period hålla minst de djur som tillförts från överskjutande besättningar isolerade i minst fyra veckor (gäller steg 2 och 3)
- Att besättningens nötkreatur hålls åtskilda från nötkreatur som inte är anslutna till programmet, så att de inte ingår i samma smittskydds-enhet*** (gäller steg 1,2 och 3)

Rekommendation

- Att alltid begära att besättningar du tar in djur från fyller i en hälsodeklARATION
- Att i första hand ta in djur från besättningar på FriskKo® Gröna listan alternativt från besättningar som kan visa upp aktuell provtagning för Mycoplasma bovis, salmonella och Streptococcus agalactiae
- Att alltid hålla nya djur isolerade från övriga besättningen i minst en månad

1.4. Specialiserade slaktnötsbesättningar

Krav

- Att endast tillföra nötkreatur* som förts in i Sverige i enlighet med SDS** krav vid tillförsel av nötkreatur som är fött i annat land. Intyg från SDS ska uppvisas. (gäller steg 1,2 och 3)
- Att följa Jordbruksverkets bestämmelser om mottagningsstall för kalvar enligt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (5 kap 6-8 §§ SJVFS 2019:18) om nötkreaturhållning inom lantbruket m.m. (gäller steg 1,2 och 3)
- Att besättningens nötkreatur hålls åtskilda från nötkreatur som inte är anslutna till programmet, så att de inte ingår i samma smittskydds-enhet*** (gäller steg 1,2 och 3)

Rekommendation

- Att alltid begära att besättningar du tar in djur från fyller i en hälsodeklARATION
- Att i första hand ta in djur från besättningar på FriskKo® Gröna listan, när en sådan finns för den aktuella produktionsformen, alternativt från besättningar som kan visa upp aktuell provtagning för Mycoplasma bovis och salmonella
- Att alltid hålla nya djur isolerade från övriga besättningen i minst en månad

1.5. Buffel-, bison- eller jakbesättningar

Krav

- Att endast tillföra nötkreatur* som förts in i Sverige i enlighet med SDS** krav vid tillförsel av nötkreatur som är fött i annat land. Intyg från SDS ska uppvisas (gäller steg 1,2 och 3)
- Att vid tillförsel av nötkreatur från fler än fem olika besättningar under en 12-månaders period hålla minst de djur som tillförts från överskjutande besättningar isolerade i minst fyra veckor (gäller steg 2 och 3)
- Att besättningens nötkreatur hålls åtskilda från nötkreatur som inte är anslutna till programmet, så att de inte ingår i samma smittskydds-enhet*** (gäller steg 1,2 och 3)

Rekommendation

- Att alltid begära att besättningar som du tar in djur från fyller i en hälsodeklaration
- Att alltid hålla nya djur isolerade från övriga besättningen i minst en månad

* Begreppet "nötkreatur" innefattar alla djurslag som omfattas av krav på registrering i CDB, alltså även buffel, bison och jak.

** Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll

*** Med samma smittskydds-enhet avses djur som har direkt eller indirekt kontakt. Exempel på direkt kontakt är sambete och djur som tillfälligt vistas i en annan besättning (i de fall avsikten är att djuren ska flyttas tillbaka tex kvighotell). Exempel på indirekt kontakt är samma djurskötare (som inte byter kläder/stövlar och tvättar händer mellan djurgrupper), samma redskap och delade flöden och transportvägar.

2. FriskKo® Gröna listan

Lista över mjölkbesättningar med godkänd och aktuell provtagning för följande smittämnen. Gröna listan når man genom att logga in till Min sida på vxa.se.

- Salmonella
- Streptococcus agalactiae
- Mycoplasma bovis
- RS-virus
- Bovint coronavirus

Bilaga 3

Regler för provtagning i Smittsäkrad besättning

1. Mjölkesättningar

Krav

- Uttag av tankmjölksprov vid två tillfällen per år som undersöks för antikroppar mot *Mycoplasma bovis*.